

Početna Stranica > ... > Pokretanje Sudskog Postupka > Gdje I Kako > Pravo Koje Države Je Mjerodavno? Scotland

# Pravo koje države je mjerodavno?

Škotska

Sadržaj omogućio



European Judicial Network  
(in civil and commercial  
matters)

## 1 Izvori važećih pravila

### 1.1 Nacionalna pravila

Škotska ima zaseban i poseban „mješoviti” pravni sustav. Na to područje „mjerodavnog prava” posebno su utjecali kontinentalni pravni sustavi i običajno pravo. Škotska čini zasebnu nadležnost unutar Ujedinjene Kraljevine i potrebna je primjena pravila o sukobu prava kako bi se donijela odluka o predmetima unutar Ujedinjene Kraljevine i istinski međunarodnim predmetima. Općenito, kad Ujedinjena Kraljevina postaje stranka određenog međunarodnog instrumenta koji sadržava pravila o mjerodavnom pravu, donosi se odluka o primjeni tih istih pravila na sukobe unutar Ujedinjene Kraljevine, iako u pravilu ne postoji obveza da se to učini. U okviru škotskog prava to je područje poznato kao međunarodno privatno pravo ili sukob prava.

Kao i u Engleskoj i Walesu, brojna pravila danas proizlaze iz izravno primjenjivih uredbi EU-a. Kad je riječ o građanskim i trgovačkim stvarima, to su: Uredba br. 593/2008 (Rim I) o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i Uredba br. 864/2007 (Rim II) o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze. Zakon o ugovorima (mjerodavno pravo) iz 1990. (kojim se provodi Rimski konvencija iz 1980.) i dalje se primjenjuje na ugovore sklopljene prije 17. prosinca 2009. (Uredba Rim I primjenjuje se na ugovore sklopljene na taj datum ili nakon tog datuma). Zakon o međunarodnom privatnom pravu (razne odredbe) iz 1995. primjenjuje se samo na situacije koje nisu obuhvaćene Uredbom Rim II (Uredba se primjenjuje na predmete u kojima je šteta nastala nakon 11. siječnja 2009.).

U drugim područjima općenito se primjenjuje običajno pravo. Izvori su obiteljskog prava u Škotskoj običajno pravo, zakoni (često na temelju preporuka Škotske komisije za pravo) te obveze prema EU-u i međunarodne obveze.

### 1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja.

Rimski konvencija iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (zamijenjena Uredbom Rim I koja se odnosi na ugovore sklopljene 17. prosinca 2009. ili nakon tog datuma).

Haška konvencija od 1. srpnja 1985. o pravu mjerodavnom za trustove i njihovu priznavanju.

### 1.3 Glavne bilateralne konvencije

Koliko nam je poznato, Ujedinjena Kraljevina nije stranka nijedne bilateralne konvencije koja sadržava odredbe o odabiru prava.

Međutim, treba napomenuti da, iako se Rimskom konvencijom iz 1980. i Haškim konvencijama državi dopušta primjena nekog drugog režima odabira prava na „unutarnje” sukobe kao što su sukobi između prava Engleske i Walesa te prava Škotske, Ujedinjena Kraljevina odlučila je ne iskoristiti tu mogućnost. Stoga se pravila Rimske

konvencije (u pogledu ugovora sklopljenih prije 17. prosinca 2009.) i Haških konvencija primjenjuju na sukobe između različitih nadležnosti Ujedinjene Kraljevine te na međunarodne sukobe.

## 2 Provedba pravila o sukobu prava

### 2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Strano pravo (tj. ono koje nije škotsko) primjenjivat će se na škotskim sudovima samo ako je primjenjivo u skladu s nacionalnim pravilima o sukobu prava i samo ako se stranka koja želi njegovu primjenu na njega poziva i dokaže njegov sadržaj. To se pravilo odnosi na dokaze i postupak te na njega ne utječu instrumenti EU-a.

### 2.2 Upućivanje

Upućivanje na daljnje pravo (*renvoi*) mjera je kojom sud pred kojim se vodi postupak primjenjuje strano pravo u slučaju sukoba prava. To može biti relevantno u različitim područjima prava, kao što su nasljedno i obiteljsko pravo, iako u škotskoj sudskoj praksi ne postoji mnogo primjera upućivanja na daljnje pravo. Relevantnim uredbama EU-a (kao što su Rim I i Rim II) isključuje se primjena upućivanja, a isti je pristup primijenjen u Zakonu o međunarodnom privatnom pravu (razne odredbe) iz 1995. u pogledu protupravnog postupanja.

### 2.3 Promjena povezujućeg faktora

Predmetno se pitanje obično rješava određivanjem trenutka u kojem se primjenjuje povezujući faktor. U slučaju prijenosa prava vlasništva na pokretnu imovinu, pravo koje bi se primjenjivalo bilo bi pravo mjesta u kojem se imovina nalazila u vrijeme događaja kojim se navodno prenijelo pravo vlasništva.

### 2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Škotski sudovi mogu odbiti primjenu stranog prava koje se inače primjenjuje na temelju toga da je u suprotnosti sa škotskim javnim poretkom. Iako se pojam „međunarodni javni poredak” ne bi upotrebljavao u tom pogledu, izraz „u suprotnosti sa škotskim javnim poretkom” znači da se predmetno pravo smatra neprihvatljivim čak i ako se uzme u obzir činjenica da je riječ o međunarodnom predmetu na koji se ne može očekivati da će se primjenjivati škotsko pravo. Škotski javni poredak u određenim će slučajevima proizlaziti iz međunarodnih instrumenata ili normi, kao što je Europska konvencija o ljudskim pravima.

Osim toga, uredbama Rim I i Rim II sada se predviđa primjena pravila neposredne primjene države pred čijim se sudom vodi postupak, neovisno o pravu koje se inače primjenjuje na ugovor. U škotskom pravu nema mnogo takvih pravila, a ona koja se primjenjuju uglavnom se nalaze u zakonima na razini Ujedinjene Kraljevine. Primjeri uključuju nemogućnost izvršenja sporazuma o ulaganju koje su sklopile neovlaštene osobe ili su sklopljeni preko neovlaštenih osoba ili nezakonitim obavještanjem klijenta, u skladu s člancima 26. i 30. Zakona o financijskim uslugama i tržištima iz 2000.

### 2.5 Dokaz stranog prava

Sadržaj stranog prava činjenično je pitanje, što znači da stranke moraju izvoditi dokaze, a sudac mora doći do zaključaka analiziranjem tih dokaza. Sudac ne smije samostalno proučavati i primjenjivati sadržaj stranog prava. Ako su dokazi proturječni, sudac mora odlučiti čiji se argumenti čine uvjerljivijima te u tu svrhu može ispitati strane zakone i predmete na koje se dokazi odnose.

Jedina iznimka od pravila da je strano pravo činjenično pitanje jest da, kad Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine odlučuje o žalbi iz određenog dijela Ujedinjene Kraljevine, može primijeniti pravo bilo koje druge nadležnosti Ujedinjene Kraljevine iako sadržaj tog prava nije potkrijepljen dokazima. To je zato što Vrhovni sud uključuje suce iz svih nadležnosti Ujedinjene Kraljevine i smatra se kvalificiranim za primjenu prava bilo koje od tih nadležnosti.

Ako je potrebno dokazati sadržaj stranog prava, to se obično čini vještačenjem. Nije dovoljno samo podnijeti sudu tekst, kao što je strani zakon, jer se sud neće smatrati kvalificiranim za tumačenje ili primjenu stranih pravnih elemenata bez smjernica koje pruža osoba koja je dobro upoznata s tim sustavom. Vještačenje može provesti svaka osoba koja posjeduje odgovarajuće znanje ili iskustvo, čak i ako ne obavlja odvjetničku djelatnost u toj drugoj zemlji. Na primjer, vještačenje su obavljali pripadnici akademske zajednice.

Općenito, ako se stranke ne slažu oko sadržaja stranog prava, sadržaj će se morati dokazati usmenim vještačenjem tijekom kojeg vještaci mogu uputiti na dokazni materijal koji se može podnijeti sudu. Ako ne postoje razlike u mišljenju, stranke se mogu jednostavno složiti ili podnijeti pisane izjave pod prisegom.

Primjenjuje se pretpostavka da je strano pravo jednako škotskom pravu. Ona se naravno može oboriti podnošenjem dokaza kojima se na zadovoljavajući način dokazuje (različit) sadržaj stranog prava.

## 3 Pravila o sukobu prava

### 3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U građanskim i trgovačkim stvarima koje se odnose na ugovorne obveze, u slučaju sukoba prava izravno se primjenjuje Uredba Rim I (Uredba (EZ) br. 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze). Načelom univerzalnosti podrazumijeva se da se svako pravo utvrđeno Uredbom Rim I primjenjuje neovisno o tome je li riječ o pravu države članice EU-a.

Uredba Rim I ne primjenjuje se na pitanja dokaza ili postupka koja su i dalje uređena pravom države pred čijim se sudom vodi postupak. Iznimku čine pravila kojima se utvrđuje teret dokaza, za koja se u Uredbi Rim I navodi da se uređuju pravom kojem podliježu ugovorne obveze na temelju predmetne uredbe. Preskripcijski ili zastarni rokovi, tumačenje, izvršenje i posljedice povrede obveza, među ostalim, uređeni su mjerodavnim pravom na temelju predmetne uredbe.

Primarna pravila Uredbe Rim I navedena su u nastavku. Ako su stranke napravile izričit odabir prava ili je odabir prava moguće jasno dokazati na temelju odredbi ugovora ili okolnosti predmeta, primjenjivat će se navedeno pravo.

Primjenjuju se ograničenja u pogledu slobode odabira. Člankom 3. Uredbe Rim I predviđeno je da se u slučaju odabira prava, ali pri čemu se svi ostali „elementi relevantni za situaciju” nalaze u drugoj državi, tim odabirom prava neće oduzeti učinak odredbi prava predmetne države od kojih se ne može odstupiti sporazumom. Člankom 9. predviđeno je da bi se trebala primjenjivati pravila neposredne primjene određene države, čak i ako stranke nisu iskoristile slobodu odabira prava. Osim toga, kad je riječ o potrošačkim ugovorima i ugovorima o radu, odabirom prava ne može se potrošaču ili zaposleniku općenito uskratiti zaštita koja se pruža obveznim pravilima sustava koji bi se primjenjivao da nije odabrano pravo.

U slučajevima kada ne postoji izričit odabir prava ili se odabir ne može jasno dokazati, u članku 4. Uredbe Rim I utvrđuju se dodatna pravila za utvrđivanje mjerodavnog prava, koje je često povezano s uobičajenim boravištem stranke koja ne plaća proizvod ili uslugu, npr. prodavatelj u ugovoru o prodaji robe, zajmodavac u bankovnom zajmu ili jamac u ugovoru o jamstvu. Ta se pretpostavka može oboriti u korist države s kojom je ugovor očigledno uže povezan. Sudskom praksom koja se odnosi na Rimsku konvenciju, koja može i dalje biti relevantna u pogledu tumačenja Uredbe Rim I, potvrđuje se da, kako bi se oborila pretpostavka, mora barem postojati jasna prednost čimbenika u korist te druge države. Većina sudaca u važnom škotskom predmetu Caledonia Subsea protiv Microperi SA otišla je korak dalje i izjavila da bi pretpostavku trebalo oboriti samo ako u iznimnim okolnostima predmeta uobičajeno boravište stranke koja ispunjava ugovor na karakterističan način nije bilo od konkretne važnosti.

### 3.2 Izvanugovorne obveze

Uredba Rim II (Uredba (EZ) br. 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze) primjenjuje se na izvanugovorne obveze u građanskim i trgovačkim stvarima u slučajevima sukoba prava. Da bi se primjenjivala pravila navedena u toj uredbi, morala je nastati šteta ili je moralo biti vjerojatno da će nastati. Za štetu se navodi da obuhvaća svaku „posljedicu” koja proizlazi iz protupravnog postupanja, neopravdanog bogaćenja, posloводства bez naloga (izvanugovorne obveze nastale zbog postupanja osobe koja nema ovlaštenje za obavljanje poslova druge osobe) ili predugovorne odgovornosti (izvanugovorne obveze nastale zbog radnji koje su prethodile sklapanju ugovora). Uredba Rim II ne primjenjuje se, među ostalim, na predmete koji se odnose na klevetu ili jednakovrijedni zahtjev podnesen na temelju stranog prava.

U skladu s Uredbom Rim II, opće pravilo koje se primjenjuje na protupravno postupanje jest da će se primjenjivati pravo države u kojoj nastane šteta. Posebnim se pravilima utvrđuje pravo koje se primjenjuje na određene vrste izvanugovornih obveza, uključujući odgovornost za proizvode, nelojalnu konkurenciju, štetu za okoliš i povredu

prava intelektualnog vlasništva. Uredbom se utvrđuju i pravila o neopravdanom bogaćenju, poslovodstvu bez naloga i predugovornoj odgovornosti. Uredbom se strankama omogućuje da u određenim okolnostima odaberu mjerodavno pravo. Međutim, Uredbom se, primjenom u njoj navedenih pravila, uvode ograničenja u pogledu izbjegavanja pravila domaćeg prava države pred čijim se sudom vodi postupak i izbjegavanja pravila države čije pravo nije odabrano ako se u toj državi nalaze svi elementi relevantni za stanje u trenutku događaja koji je prouzročio nastanak štete.

U Škotskoj se na neke predmete ne primjenjuje Uredba Rim II već se primjenjuje Zakon o međunarodnom privatnom pravu (razne odredbe) iz 1995. ili običajno pravo.

### 3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

#### Prebivalište

U Škotskoj je status nezakonitosti ukinut člankom 21. Obiteljskog zakona (Škotska) iz 2006. Zbog toga je člankom 22. stavkom 2. Zakona iz 2006. predviđeno da ako (a) roditelji djeteta mlađeg od 16 godina imaju prebivalište u istoj zemlji; i (b) dijete ima dom s roditeljem ili dom (ili domove) s oba roditelja, dijete ima prebivalište u istoj zemlji u kojoj prebivalište imaju njegovi roditelji. U drugim slučajevima, člankom 22. stavkom 3. predviđeno je da dijete ima prebivalište u zemlji s kojom je ono trenutačno najbliže povezano.

Za osobe starije od 16 godina i dalje se primjenjuje njihovo prethodno prebivalište, osim ako steknu prebivalište na temelju izbora. Kako bi stekao prebivalište na temelju izbora pojedinac se morao preseliti u novu zemlju u kojoj želi boraviti te mora pokazati namjeru da se odrekne svojeg prethodnog prebivališta i da trajno živi u toj novoj zemlji. Ako se odustane od stjecanja prebivališta na temelju izbora, ponovno će se primjenjivati prebivalište na temelju rođenja sve dok se ne uspije steći novo prebivalište na temelju izbora.

Prebivalište jednog bračnog druga sada se procjenjuje neovisno o prebivalištu drugog bračnog druga.

Člankom 1. Zakona o prebivalištu i bračnim sporovima iz 1973. predviđeno je da žene u braku imaju ista prava u pogledu prebivališta kao i bilo koja druga osoba. Međutim, ako je žena sklopila brak prije stupanja na snagu Zakona iz 1973. (i time stekla prebivalište svojeg supruga u skladu sa starim zakonom), ona će zadržati predmetno prebivalište, osim ako od njega odustane ili stekne novo prebivalište na temelju izbora.

#### Određivanje imena

Pravo na određivanje imena djeteta dio je roditeljskih odgovornosti i prava. Člankom 11. Zakona o djeci (Škotska) iz 1995. od suda se zahtijeva da dobrobit djeteta smatra primarnim ciljem u svakom sporu povezanom s roditeljskim odgovornostima i pravima.

Odrasle osobe u Škotskoj općenito imaju pravo odrediti si bilo koje ime koje žele, pod uvjetom da ne postoji namjera prijevare. Svaka osoba starija od 16 godina, čije je rođenje registrirano u Škotskoj ili je zakonito posvojena u Škotskoj, može podnijeti zahtjev za bilježenje promjene imena Matičnom registru Škotske. Međutim, ne postoji obveza korištenja tom uslugom. Dodatne informacije o promjeni imena dostupne su na internetskim stranicama [Matičnog registra Škotske](#).

#### Sposobnost sklapanja ugovora

Sposobnost sklapanja ugovora, sastavljanja oporuka itd. uređena je različitim zakonima ovisno o predmetu u pogledu kojeg se postavlja pitanje sposobnosti. Zakon o dobi pravne sposobnosti (Škotska) iz 1991. primjenjuje se u određenim okolnostima. Na temelju Zakona o dobi pravne sposobnosti (Škotska) iz 1991., osoba u dobi od 16 godina ili više ima pravnu sposobnost za sklapanje bilo koje transakcije. Osobe mlađe od toga imat će pravnu sposobnost u određenim okolnostima koje su propisane predmetnim zakonom.

### 3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Škotskim se pravom roditeljima (i određenim drugim osobama koje imaju pravnu sposobnost za skrb o djetetu) daju roditeljska prava i odgovornosti. Zakonom o djeci (Škotska) iz 1995. predviđaju se roditeljska prava i odgovornosti. Škotsko pravo primjenjivat će se u slučajevima kada škotski sudovi imaju nadležnost u skladu s odredbama Haške konvencije iz 1996. i Uredbe Bruxelles II.a. Pitanja posvojenja u škotskom pravu utvrđena su Zakonom o posvojenju i djeci (Škotska) iz 2007.

### 3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

Brak će biti valjan u Škotskoj samo ako su ispunjeni određeni uvjeti. Obje stranke moraju moći sklopiti brak, imati punu pravnu sposobnost za sklapanje braka te u potpunosti pristati na sklapanje braka.

Člankom 38. stavkom 1. Obiteljskog zakona (Škotska) iz 2006. propisano je i da brak mora biti u skladu s formalnostima koje se zahtijevaju na temelju prava mjesta u kojem je brak sklopljen. Tim se obuhvaća valjanost čina sklapanja braka i njegovih sastavnih dijelova, npr. mora li se izgovoriti određena formulacija, mora li se brak sklopiti na određenoj lokaciji, može li se brak sklopiti putem punomoćnika.

Odgovor na pitanje je li osoba koja je sklopila brak imala sposobnost za to i je li u potpunosti pristala na brak utvrđuje se na temelju prava mjesta u kojem je ta osoba neposredno prije sklapanja braka imala prebivalište (članak 38. stavak 2. Zakona iz 2006.). U Škotskoj dob pravne sposobnosti za sklapanje braka iznosi 16 godina. Kad je riječ o pristanku, obje stranke moraju dati istinski i ozbiljan međusobni pristanak na brak.

U Škotskoj je sada priznat i istospolni brak stupanjem na snagu Zakona o braku i životnom partnerstvu (Škotska) iz 2014. To uključuje istospolne brakove sklopljene u Škotskoj i u inozemstvu.

Pod uvjetom da ne postoji pravna prepreka za sklapanje braka, svaka osoba može sklopiti brak u Škotskoj. U Škotskoj nije propisan uvjet u pogledu boravišta za parove koji u toj zemlji žele sklopiti brak, iako će osobama koje dolaze izvan EU-a možda trebati dozvola ulaska.

#### Životno partnerstvo i istospolni brak

U skladu sa Zakonom o životnom partnerstvu iz 2004. škotskim pravom priznaju se i životna partnerstva. Člankom 85. Zakona iz 2004. predviđeno je da se životno partnerstvo sklapa kad dvije osobe istog spola potpišu ispunjeni obrazac o životnom partnerstvu pred dvama svjedocima u dobi od najmanje 16 godina i pred ovlaštenim matičarom (svi moraju biti prisutni).

Zakon iz 2004. sadržava i posebne odredbe za životna partnerstva sklopljena izvan Ujedinjene Kraljevine. Istospolno životno partnerstvo koje je zakonito sklopljeno izvan Ujedinjene Kraljevine priznat će se kao životno partnerstvo u Škotskoj pod uvjetom da se ispune određeni kriteriji utvrđeni u Zakonu iz 2004.

#### Izvanbračna zajednica

Opće je pravilo u Škotskoj da ako par živi zajedno kao da je u braku, njihovim zajedničkim životom nastat će određena prava i obveze. Obiteljskim zakonom (Škotska) iz 2006. predviđena su prava parova koji žive u izvanbračnoj zajednici (koja se jednako primjenjuju na istospolne parove i parove različitog spola). Na primjer, člankom 26. predviđena su prava u pogledu određenih proizvoda za održavanje kućanstva; u članku 27. navode se prava na određene novčane iznose i imovinu; člankom 28. predviđene su novčane isplate u okviru rastave; člankom 29. predviđena je novčana isplata ako jedan izvanbračni partner umre bez oporuke; a člankom 30. predviđena je primjena naloga za građanskopravnu zaštitu od nasilja.

#### Razvod i rastava

Kad je riječ o razvodu i rastavi, zakonodavstvom Ujedinjene Kraljevine (odnosno Zakonom o prebivalištu i bračnim sporovima iz 1973. i Zakonom o životnom partnerstvu iz 2004.) predviđeni su slučajevi u kojima su u predmetima razvoda braka i prestanka životnog partnerstva nadležni škotski sudovi. Više informacija dostupno je na internetskim stranicama [Škotske sudske službe](#).

#### Uzdržavanje

Kad je riječ o uzdržavanju, Ministarstvo rada i mirovina uspostavilo je državnu [službu za uzdržavanje djece](#) na području Velike Britanije.

U Škotskoj su na temelju Obiteljskog zakona (Škotska) iz 1985. predviđene i obveze uzdržavanja članova obitelji, kao što su bračni drugovi i djeca. Obveza uzdržavanja obveza je pružanja novčane potpore koja je razumna u danim okolnostima.

### 3.6 Bračnoimovinski režimi

Škotska ima uspostavljen zakonski sustav primjene novčanih isplata u okviru razvoda braka ili prestanka životnog partnerstva. Škotskim pravom utvrđena su određena načela koja se moraju uzeti u obzir pri odlučivanju o novčanim isplatama i podjeli bračne stečevine, a ta su načela sadržana u Obiteljskom zakonu (Škotska) iz 1985.

Opće je pravilo škotskog prava da bi se neto vrijednost bračne stečevine trebala pravedno podijeliti među strankama, osim ako postoje razlozi protiv pravedne i jednake podjele. Bračna stečevina definirana je kao sva imovina koja pripada strankama u braku ili životnom partnerstvu koja je stečena prije sklapanja braka ili životnog partnerstva ili za vrijeme njihova trajanja. Člankom 9. Zakona iz 1985. utvrđena su načela koja bi trebalo uzeti u obzir pri izdavanju bilo kakvog naloga o novčanim isplatama u okviru razvoda braka ili prestanka životnog partnerstva, a koja bi trebala poslužiti kao pomoć pri odlučivanju o tome treba li bračnu stečevinu podijeliti jednako među strankama ili bi jedan bračni drug ili životni partner trebao dobiti veći udio od drugog.

### 3.7 Oporuke i nasljedstva

Kad je riječ o zakonskom nasljeđivanju (tj. nasljeđivanju kada ne postoji oporuka), na nasljeđivanje pokretne imovine primjenjuje se pravo prebivališta intestata u trenutku smrti, a na nasljeđivanje nepokretne imovine primjenjuje se pravo države u kojoj se imovina nalazi u trenutku smrti. Ista se pravila primjenjuju u pogledu „zakonskih prava” (tj. prava određenih članova obitelji na udio u ostavini koja se ne mogu poništiti oporukom). Zakonska prava moraju se uzeti u obzir u zakonskom i oporučnom nasljeđivanju. Treba napomenuti da su u skladu sa škotskim pravom zakonska prava trenutačno dostupna samo u pogledu pokretne ostavine te su stoga dostupna samo ako je ostavitelj u trenutku smrti imao prebivalište u Škotskoj. U predmetima u kojima postoji oporuka, sposobnost oporučitelja da sastavi oporuku uređena je pravom njegova prebivališta na datum sastavljanja oporuke kojom se ostavlja pokretna imovina te pravom države u kojoj se imovina nalazi kad je riječ o nepokretnoj imovini.

U skladu sa Zakonom o oporukama iz 1963. oporuka se smatra valjano izvršenom („formalno valjanom”) (npr. u ispravnom obliku, s odgovarajućim brojem svjedoka) ako je u skladu s bilo kojim od sljedećih unutarnjih prava: pravom mjesta u kojem je oporuka izvršena (potpisana pred svjedocima); pravom prebivališta, uobičajenog boravišta ili zemlje državljanstva oporučitelja u trenutku izvršenja oporuke; pravom prebivališta, uobičajenog boravišta ili zemlje državljanstva oporučitelja u trenutku njegove smrti. Oporuka će se smatrati formalno valjanom i u pogledu nepokretne imovine ako je u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi.

Odredbe oporuke koje se odnose na pokretnu imovinu valjane su i izvršive („osnovna valjanost”) (npr. ograničenja u pogledu udjela u ostavini koji se može valjano ostaviti oporukom) ako su u skladu s pravom prebivališta oporučitelja na datum njegove smrti. Oporuka kojom se ostavlja nepokretna imovina materijalno je valjana ako je u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi na datum smrti oporučitelja.

Oporuka se tumači na temelju prava koje je namjeravao odabrati oporučitelj, a takva namjera može biti izričita ili se može izvesti iz teksta oporuke. U protivnom se pretpostavlja da se primjenjuje pravo prebivališta oporučitelja na datum sastavljanja oporuke kojom se ostavlja pokretna imovina. To se pravilo vjerojatno primjenjuje i na nepokretnu imovinu. U iznimnim slučajevima, ako se u oporuci jasno ne navodi pravo, primjenjuje se pravo prebivališta oporučitelja na datum njegove smrti.

Treba napomenuti da je u članku 4. Zakona iz 1963. navedeno sljedeće:

„Tumačenje oporuke ne mijenja se ni zbog kakve promjene prebivališta oporučitelja nakon izvršenja oporuke.”

Osnovna valjanost navodnog opoziva oporuke određena je pravom prebivališta oporučitelja u trenutku navodnog opoziva u pogledu pokretne imovine i pravom mjesta u kojem se nepokretna imovina nalazi kada bi opoziv utjecao na tu imovinu. Oporuka kojom se želi opozvati ranija valjana oporuka ili odredba ranije valjane oporuke smatra se formalno valjanom ako je oporuka kojom se opoziva ranija oporuka u skladu s pravom bilo koje države na temelju kojeg bi se opozvana oporuka ili odredba smatrala pravilno izvršenom.

### 3.8 Nekretnine

Je li imovina pokretna ili nepokretna utvrđuje se prema pravu mjesta u kojem se imovina nalazi.

Kad je riječ o nepokretnoj imovini, mjerodavno je pravo mjesta u kojem se imovina nalazi. To se odnosi na sva pitanja povezana s transakcijom, uključujući sposobnost, formalnosti i materijalnu valjanost. Postoji razlika između prijenosa zemljišta ili druge nepokretne imovine i ugovora kojim se uređuju prava i obveze stranaka u okviru tog prijenosa – potonji je uređen posebnim pravilima o mjerodavnom pravu (konkretno u skladu s Uredbom Rim I).

Kad je riječ o materijalnoj pokretnoj imovini, mjerodavno je pravo mjesta u kojem se imovina nalazila u vrijeme događaja koji je navodno utjecao na pravo vlasništva nad imovinom. Pravo vlasništva nad materijalnom pokretnom imovinom stečeno u skladu s tim općim pravilom u pravilu će se smatrati valjanim u Škotskoj. Ugovorna pitanja su naravno uređena Uredbom Rim I.

### 3.9 Nesolventnost

Ujedinjena Kraljevina stranka je Uredbe Vijeća br. 1346/2000 o stečajnom postupku, kojom se utvrđuju relevantna pravila u postupcima koji uključuju potpuno ili djelomično oduzimanje imovine dužnika i imenovanje stečajnog upravitelja ako se glavni interesi dužnika nalaze u državi članici EU-a (uz iznimku Danske). Ako su nadležni škotski sudovi (a oni će biti nadležni ako se središte glavnih interesa dužnika nalazi u Škotskoj, za koje se pretpostavlja da je mjesto sjedišta), primjenjivat će se škotsko pravo.

U predmetima koji nisu obuhvaćeni Uredbom br. 1346/2000 škotsko pravo primjenjivat će se ako škotski sudovi imaju i izvršavaju nadležnost.

---

■ Posljednji put ažurirano: 07/06/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.